

Příprava legislativy povinného výtisku elektronických publikací v České republice (e-depozit)

Mezi realitou a zbožným přáním

25.4. 2017

INFOS 2017

Vít Richter

Národní knihovna ČR

Pohled zpět

- ❑ 1781 – Karel Rafael Ungar
- ❑ 1935 – Povinný výtisk pro celou ČSR
- ❑ Současnost
  - zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon)
  - zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích
- ❑ 3. 9. 2001 – WebArchiv
- ❑ 2008 – NK ČR návrh nové legislativy
- ❑ 2010 – přidělování ISBN e-knihám
- ❑ 2010 – MK ČR – 1. návrh novely
- ❑ 2011 – Pilot - Dobrovolné uložení e-publikací
- ❑ 2012 – 2015 projekt NAKI: E-publikace v NK ČR
- ❑ 2017 - MK ČR – 2. návrh novely
- ❑ 2018 - ???
- ❑ 2019 - ???

Co je předmětem e-depozitu?

= dokumenty, publikace šířené on-line

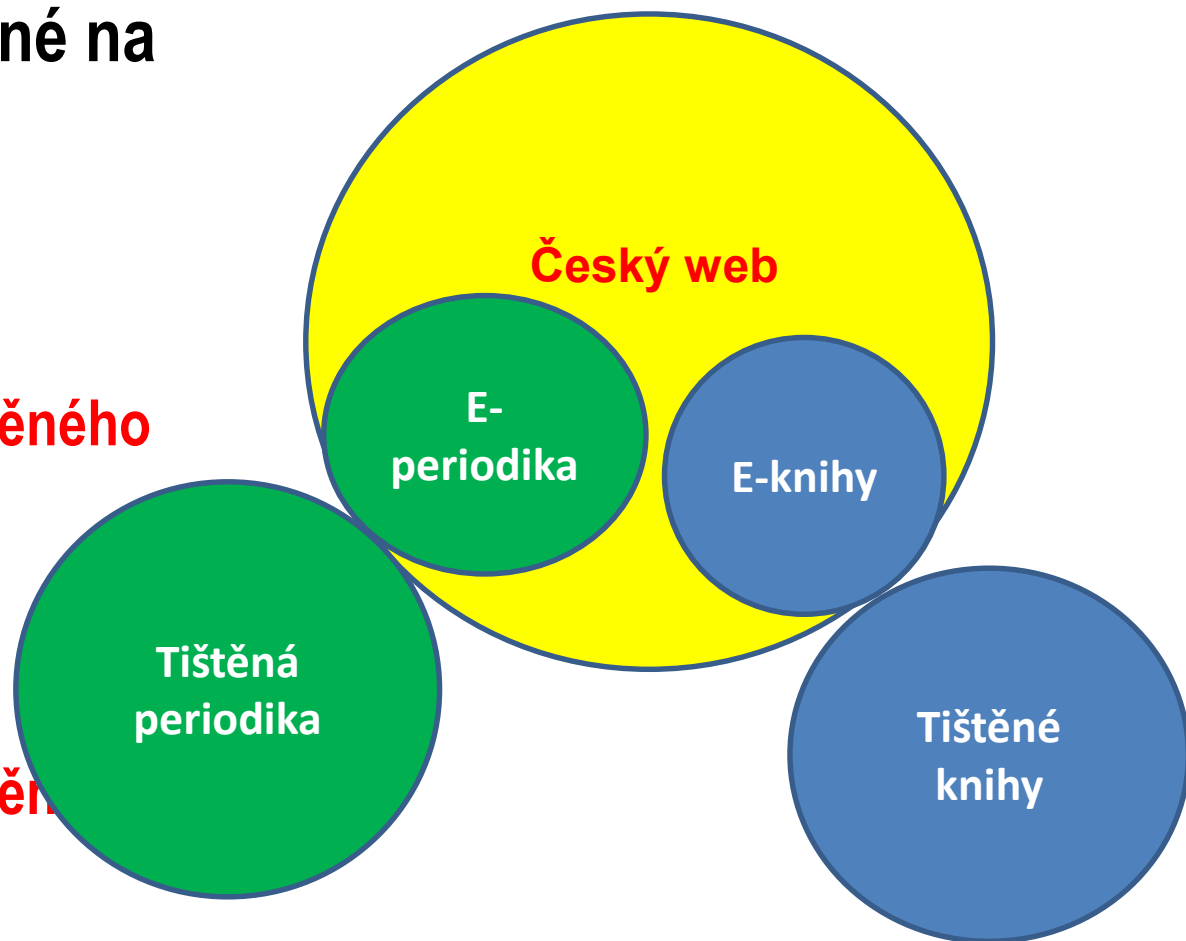
- Dokumenty zveřejněné na českém webu

- E-knihy

- Born-digital
- Kopie (předloha) tištěného vydání

- E-periodika

- Born-digital
- Kopie (předloha) tištěného vydání

Hlavní kritérium: ISBN, ISSN + komerční šíření

Webarchiv

Webarchiv k 25. 4. 2017 obsahuje

245 TB

dat. První dokument byl
archivován 3. 9. 2001.

Celkem jsme s autory uzavřeli

5141

smluv. Poslední aktuální

Celoplošné sklizně

➤ Domény CZ.NIC

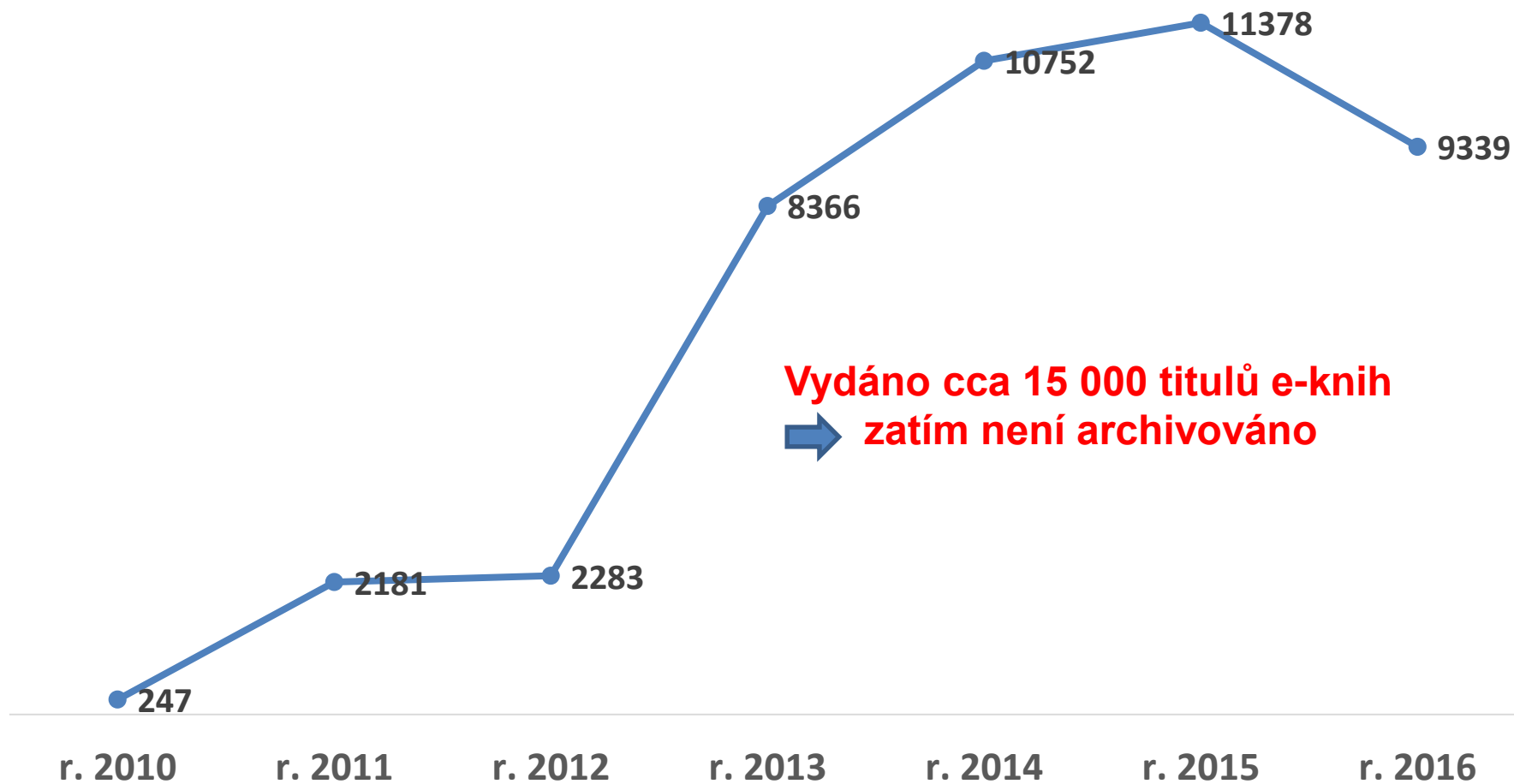
Výběrové sklizně

➤ Významné weby s
kulturní, historickou,
výzkumnou hodnotou

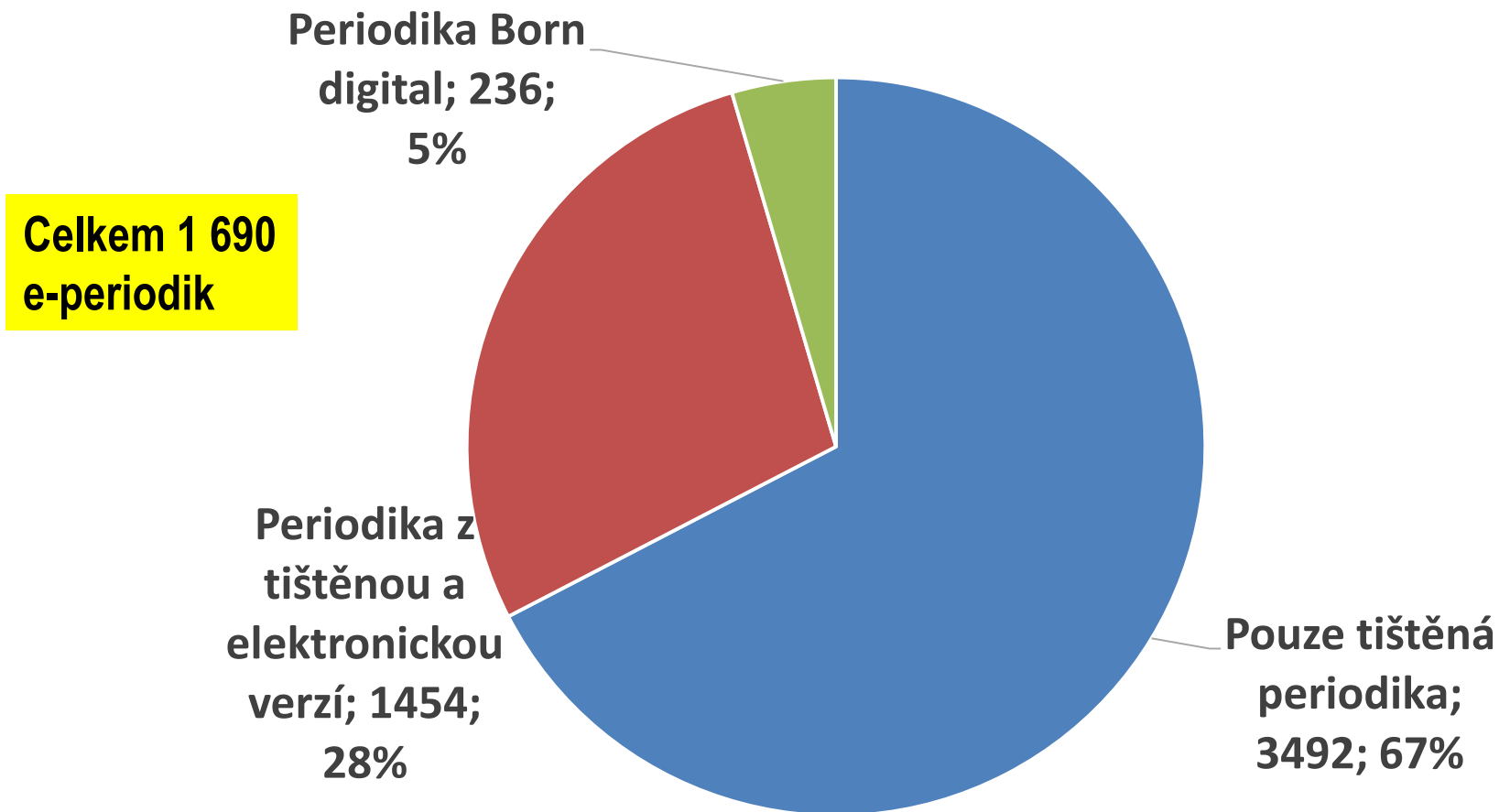
Tematické sklizně

➤ Povodně, volby...

Počty ohlášených e-knih do agentury ISBN (celkem 44 546 hlášení)

Noviny a časopisy v ČR (5182 titulů)

V roce 2015 archivoval Webarchiv 350 elektronických časopisů

Co současná legislativa neumožňuje?

Povinné odevzdávání

- Současnou právní úpravu PV nelze využít pro povinné odevzdávání e-publikací
  - **Zákon o neperiodických publikacích č. 37/1995 Sb.,**
  - **Tiskový zákon č. 46/2000 Sb. – řeší periodika**

Zpřístupnění

- Autorský zákon 121/2000 Sb. nedává knihovnám oprávnění e-publikace získané na základě právního předpisu (e-depozit) zpřístupňovat veřejnosti.
  - **Výjimky - CC, postižení, neautorská díla**
- Zhotovení archivní kopie díla šířeného na volném internetu nezakládá oprávnění toto dílo dále šířit, kopírovat (Webarchiv – zpřístupnění webové sklizně)

AZ opravňuje k archivaci webu

Není řešeno trvalé uchování e-depozitu

Vložte webovou adresu

Vše ▾

Vyhledat

[Pokročilé](#)

Tuto stránku Webarchiv nemůže zobrazit

Z důvodu autorského zákona nemůžeme tuto stránku zpřístupnit online. Archivované verze této stránky jsou dostupné pouze z [Referenčního centra NK ČR](#). Pro více informací o zpřístupnění navštivte naše [často kladené dotazy](#).

245 TB

Současné zpřístupnění:

- 1 počítač v NK ČR – referenční centrum
- Webová stránky s licencí na zpřístupnění (5141)

Nová legislativa e-depozitu

Legislativní zajištění Webarchivu

Knihovní zákon §9 Funkce NK ČR

- NK ČR zabezpečuje sběr, uchovávání a zpřístupňování vybraných informací, které jsou volně dostupné na území ČR prostřednictvím služeb informační společnosti

- Pořizuje databázi těchto informací, k jejímuž vytěžování a využití jsou oprávněny Moravská zemská knihovna, Parl.knihovna, KNM, K K.E.Macana + krajské knihovny

- Shromážděné dokumenty (databáze) jsou součástí sbírek NK ČR
  - **Zpřístupnění: režim autorského zákona: na místě samém + tisk**

Drobné problémy

- ❑ Uplatnění nařízení EU o ochraně osobních údajů (GDPR), čl. 17 Právo na výmaz (právo být zapomenut)
  - Výjimka pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu či pro statistické účely

- ❑ Odpovědnost za obsah digitálního archivu
  - Snaha podřídít provoz a obsah archivu zákonu o některých službách informační společnosti - § 5 zákona č. 480/2004 Sb.

Odpovědnost za obsah má provozovatel

- a) mohl-li vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo

- b) dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.

E-knihy – povinné odevzdávání

□ Zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích

- Vztahuje se na e-knihy, tj. veřejné šířené neperiodické publikace bez hmotného nosiče, včetně veřejného šíření v elektronickém formátu pro potřeby osob se zrakovým postižením.
- Vztahuje se na neperiodické publikace, kterým bylo uděleno ISBN nebo jsou šířeny za účelem dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského prospěchu
- Nevztahuje se na rozmnoženiny pořízené v cizině, pokud nebyly uvedeny na trh v ČR prostřednictvím služeb informační společnosti nebo vydavatel nemá organizační složku na území ČR.

E-periodika – povinné odevzdávání

- ❑ **Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon)**
  - **Periodický tisk pořízený elektronicky veřejně šířený prostřednictvím služeb informační společnosti**
  - **Nevztahuje se na periodický tisk, kterému nebylo uděleno číslo ISSN nebo který nebyl uveden na trh v ČR za účelem dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského prospěchu**

- ❑ **Nevztahuje se (zatím) na e-periodika, která mají také tiskovou podobu**
  - **Neochota otevírat novelu tiskového zákona**
  - **Nevyjednávání s vydavateli**

Formáty elektronických publikací

- Povinnost odevzdat povinný výtisk bez technických ochranných opatření.
- Technické požadavky a způsob odevzdání stanoví MK ČR vyhláškou.

Archivní formát PDF/A (PDF/A-1 a PDF/A-2)

Archivní formát ePub2

Ostatní formáty – MOBI, iBook, DOC, DOCX, WOOKY, KF8 .... bez záruky dlouhodobého uchování

Wookly

Zpřístupnění e-knih a e-periodik

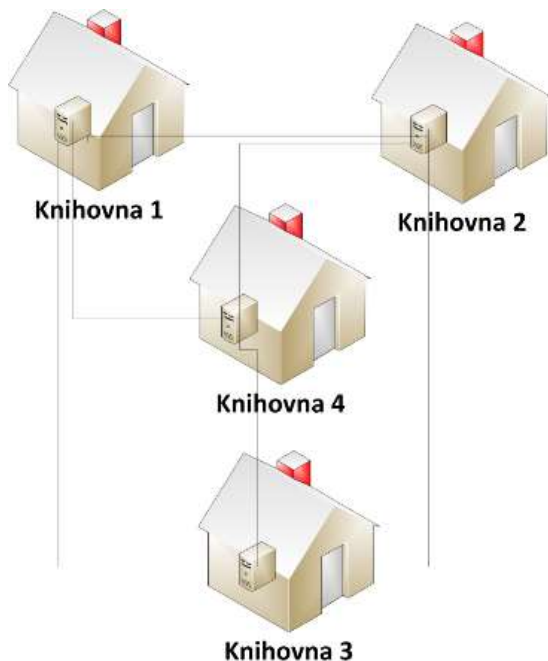
Knihovní zákon 257/2001 – E-dokumenty shromažďuje NK ČR

- ❑ Je umožněno sdílení ve všech krajských knihovnách + KNM, PK, Macan = 18 knihoven
  - **Nutno vyjmout z režimu AZ**

- ❑ Je umožněno zpřístupnění ve všech krajských knihovnách + KNM, PK, Macan = 18 knihoven:
  - **Na místě samém na jednom zařízení a jednomu uživateli**
  - **Zákaz digitální kopie**
  - **Omezená možnost tisku do 10 stran pro born digital dokumenty**
  - **Zákaz tisku, pokud kniha vyšla též tiskem**

Zpřístupnění a služby e-depozitu

Sdílení mezi knihovnami

**NK ČR + 14 krajských knihoven
+ PK, KNM, Macan = 18 knihoven
1 zařízení, 1 uživatel na místě
samém**

Tisk

**Omezený rozsah
Max. 10 stran
Ne pro tištěné knihy**

Digitální kopie

**Zákaz zhotovení
digitální kopie**

Drobné problémy a dopady

- ❑ E-knihy a e-periodika nejsou trvale uchovávána
- ❑ Nemožnost přístupu k podstatné části kulturního dědictví
- ❑ (Ne) Schopnost NK ČR e-dokumenty:
  - **Přijímat**
  - **Zpracovat**
  - **Trvale uchovat** – různé formáty ???
  - **Zpřístupnit**
- ❑ Nemožnost uplatnit různé principy licencování (zpřístupnění)

Správa elektronických publikací v síti knihoven ČR

- ❑ Projekt NK ČR financovaný z NAKI
- ❑ Termín řešení: 2012 – 2015
- ❑ Hlavní témata
  - Formáty
  - Příjem, katalogizace, metadata
  - Zpřístupňování
  - Dlouhodobé uložení a ochrana
  - Právní aspekty e-publikací
  - Technická infrastruktura

Blízká či vzdálená budoucnost

Trvané uchování

Výsledky digitalizace

E-depozit: E-knihy
E-periodika

Český web

Historické
fondy

Volná
díla

Díla nedostupná
na trhu

Volná díla

Licencovaná díla

Manuscri
ptorium

Kramerius
Česká digitální knihovna

Webarchiv

Blízká či vzdálená budoucnost

Trvané uchování

Výsledky digitalizace

E-depozit: E-knihy
E-periodika

Český web

Historické
fondy

Volná
díla

Díla nedostupná
na trhu

Volná díla

Licencovaná díla

Manuscri
ptorium

Kramérius
Česká digitální knihovna

Webarchiv

Děkuji za pozornost

Příprava legislativy povinného výtisku elektronických publikací v České republice (e-depozit)

25.4. 2017

INFOS 2017

Vít Richter

Národní knihovna ČR